

Секція 1. Фінанси, страхування і біржова діяльність: інноваційно-інвестиційні стратегії

Фещук Марія Юріївна

викладач кафедри фінансів та економіки

Київський університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Розвиток та становлення економіки України знаходиться в процесі трансформаційного перетворення, системного реформування економічних і фінансових відносин, що відбуваються в суспільстві, потребує змін розуміння економічної сутності та значення фінансових ресурсів в економічному просторі, їх ролі у процесах суспільного відтворення.

Еволюція економічної категорії «фінансові ресурси» показує залежність між концептуальними підходами та визначенням ролі фінансів у економічній системі. Використання фінансових ресурсів для держави є важливим індикатором діяльності через механізми формування, мобілізації, нагромадження, розподілу, перерозподілу і використання фінансових ресурсів реалізується фінансова політика на макро- та мікрофінансових рівнях.

Термін «ресурси» походить від французького слова «ressource», яке означає засіб, що застосовується для досягнення результату.

Економічна категорія фінансові ресурси застосовується в дослідженнях багатьох радянських та сучасних вчених. Єдиної думки серед вчених не склалося щодо віднесення фінансових ресурсів до економічної категорії та навпаки, існують протилежні міркування з цього приводу.

І. Зятковський зазначає: «...хоча в економічній літературі й на сьогодні немає єдності щодо визначення фінансових ресурсів, але усі дослідники єдині в тому, що не визнають їх економічною категорією» [5].

Л. Окунева дотримується протилежної позиції та визначає, що фінансові ресурси являються надзвичайно важливою економічною категорією [6].

О. Бірман визначав фінансові ресурси як виражену в грошах частину національного доходу, що може бути використана державою (безпосередньо або через підприємства) з метою розширеного відтворення і на загальнодержавні витрати [2].

В. Сенгачев при визначенні поняття фінансових ресурсів вказує, що «...фінансові ресурси народного господарства являють собою сукупність грошових нагромаджень, амортизаційних відрахувань та інших засобів, які формуються в процесі створення, розподілу і перерозподілу сукупного продукту» [8].

За радянських часів сформульоване бачення економічної сутності фінансових ресурсів було двох векторне та домінували наступні напрями їх розуміння – фонди грошових ресурсів, доходи і надходження, накопичення.

Ринкові економічні перетворення, які відбувалися із набуттям незалежності в Україні стали значним поштовхом до світоглядних змін в науці, зокрема, фінансові ресурси набули нового змісту та ролі в зародженні нових економічних умов господарювання.

Нового змісту у поглядах багатьох вчених на фінансові категорії сформувався під час зародження ринкового економічного механізму. В ті часи актуальним було правило: «финансовые ресурсы – это единый вид ресурсов субъекта хозяйствования, который имеет способность трансформироваться непосредственно и с минимальным временным лагом в любой другой вид ресурсов» [7].

Сучасні трактування фінансових ресурсів відображають проблеми та тенденції економічного сьогодення, найбільш яскравими з яких є наступні.

П. Стецюк презентує фінансові ресурси через призму фінансового управління: «Встановлення якісних характеристик та цільової функції фінансових ресурсів дозволяє дати наступне їх визначення: фінансові ресурси підприємства (суб'єкта господарювання) – це його найбільш ліквідні активи, що забезпечують неперервність руху грошових потоків» [9].

Заслуговує на увагу визначення фінансових ресурсів економічних суб'єктів з точки зору ліквідності активів, яке запропоновано О. Гудзь: «... фінансові ресурси підприємства – це сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення» [4].

Для глибшого розуміння економічного змісту фінансових ресурсів економічних суб'єктів І. Зеліско доведено доцільність виділення таких функцій: створення фінансового базису для стартової діяльності економічних суб'єктів; забезпечення простого або розширеного відтворення та безперервності виробничого процесу; підтримка фінансової стійкості й збалансованості [10].

І. Бланк класифікацію фінансових ресурсів презентує наступним чином: за правом власності (власні та позикові); за джерелами формування – на внутрішні та зовнішні; за термінами (короткострокові та довготермінові) [3].

Таким чином, вважаємо за доцільне розглядати фінансові ресурси економічних суб'єктів як ліквідні оборотні засоби, що нагромаджені й авансовані з власних, позикових та залучених джерел у господарську

діяльність економічних суб'єктів задля задоволення економічних потреб та інтересів його власників та інших зацікавлених осіб.

В трактуванні економічної категорії «фінансові ресурси» визначено значимість та вагомість фінансових ресурсів в управлінні діяльністю економічних суб'єктів та в соціально-економічному розвитку країни. Суперечливість, зміни в поглядах вчених, на економічну сутність та значимість фінансових ресурсів у суспільному відтворенні в процесі еволюційного розвитку, підтверджують їх багатогранну та різноаспектну економічну будову.

Дослідження у цьому напрямі можуть бути наукові розвідки щодо впливу різноманітності видів фінансових ресурсів на фінансове забезпечення та розвиток економічних суб'єктів.

Література:

1. Академічний тлумачний словник української мови. <http://www.sum.in.ua/s/ghenezys>.
2. Бирман А. М. Очерки теории советских финансов / А.М. Бирман. – М.: Финансы, 1968. – 207 с.
3. Бланк І.О., Ситник Г.В. Фінансове забезпечення розвитку підприємств / І.О. Бланк, Г.В. Ситник та ін. / За ред. проф. Бланка І.О. – К.:КНТЕУ, 2011. –344 с.
4. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: монографія / О.Є. Гудзь. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 578 с.
5. Зятковський І. В. Теоретичні засади фінансів підприємств / І. В. Зятковський // Фінанси України. – 2000. – № 4. – С. 17 - 26.
6. Окунева Л.П. Финансовые ресурсы буржуазного государства / Л.П. Окунева // Финансы СССР. - 1980. - № 3. - С. 63 - 75.
7. Ресурсы. http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RQlxzwx:# gltop.

8. Сенгачев В. К. Финансовые ресурсы народного хозяйства / под ред. В. К. Сенчагова. М.: Финансы и статистика, 1982.- 255 с.
9. Стецюк П.А. Теорія і практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: монографія / Стецюк. П.А. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 386 с.
10. Zelisko Inna Evolutionary determinants of economic category “financial resources”// Economic Processes Management: International Scientific E-Journal. – 2015. – 4.http://epm.fem.sumdu.edu.ua/2015_4_